

НАПРЪДЪКЪ пазна всяка Слѣбота.

Прѣдплата.

За годниѣ, вѣтрѣ въ Държавата 1
7 Турска Лира Златна. За 6 мѣсеца по-
че Българска Лира. За годниѣ вѣтрѣ отъ
онѣ сѣ Държавата 6 бѣли меджидиета. За 6 мѣ-
сеца 3 бѣли меджидиета

Султанъ
Ферманъ
Настоятелиѣ отговарятъ за заплатѣ и
за да на 15 едно, като събератъ отъ 5
помоществованія на горѣ, и на 10 едно,
като събератъ отъ 10 на горѣ.

Погледъ върху новия
Ферманъ.

За никого вече не е тайна, че на
държавата край на пространнѣ Ото-
манскѣ Имперіи, въ Херцеговинѣ и
Босниѣ, едно не по малко воинствено и
спорито племе са е отдавна подига-
ло и, подпомагано всячески отъ сул-
танъ, продължава и денъ днешенъ да
бръчи гордо, ако не и както разказъ-
ваха за него изначало, и чело и гър-
би сръщу илменнѣ Шнайдеръ пуш-
ки, сръщу топовѣ Крушъ и сръщу
острътъ байонети, които искусно вър-
жатъ и управляватъ императорскитѣ
войски. Исто тъй не е тайна за ни-
кого вече, че на друго едно мѣсто.
за друго едно широко пространство
въ Имперіи, тамъ дѣто отъ столѣ-
тія на самъ едно многобройно а мирно
племе, Българскитѣ народъ, пасеше
надата си, разораваше тихо и съ го-
лѣмо трудолюбіе земитѣ си; за ни-
кого не е тайна, козвѣми, че въ това
мѣсто време на смуюветъ въ горъ-
чеченнѣ двѣ области, ненадѣлно и въ
такъ са поевиха такъвѣ картини отъ
анатизмъ и грубостъ, такъвѣ разди-
рателни зрѣлища са прѣдставили, що-
о безъ никакво прѣувеличеніе бы ка-
чалъ човѣкъ, че тѣ нѣматъ нищо
общо и съ най плачевнитѣ събитія на
чуждѣлото.

Тѣй, ужасното кланье, риданіята и
плачевнѣ, виковѣтъ: каукскитѣ писъ-
ми на страждуща Българинѣ, всрѣдъ
вѣнчѣніето на байонетѣ и задуш-
нѣнитѣ гръмовни пушканія въ Херце-
говинѣ, стигнѣха най послѣ до ухо-
то на върховния господар на държа-
вѣтъ, до слухѣтъ на общитѣ нашѣ
яща и милостивѣ Падшахѣ.

Миръ и благоденствіе е моята вы-
сока воля, приповтори тихо Авгу-
стѣйшиѣ Падшахъ, миръ и благо-
денствіе желай азъ за всичкиѣ си
подданици, бѣха думѣтъ, кои-
то за прѣвъ пѣтъ въ тѣзи грозни об-
стоятелства са произнесохъ отъ уста-
та на Н. Величество Султана. И ето
че вѣстъ българскитѣ народъ знаеше
вече, че има да станѣтъ голѣми прѣ-
образованія въ държавѣтъ, които, при
несносното положеніе на тозъ народъ,
причинено отъ неразбращинѣтъ и
грубѣйтѣ фанатизмъ на нѣкои чинов-
ни по областитѣ, отъ всички са оче-
кавахъ съ нетѣрпѣніе, защото въ тѣх-
ното тържественно провъзгласяване
са мислеше облегченіе на невинно-
страждущитѣ по вѣрни подданици.

Какви неразумности за това не ста-
нахъ въ Печатѣтъ отъ самото почув-
ване че има да станѣтъ реформи, ка-
кви не прѣпорѣчванія са не направѣ-
ли за какви трѣбва да бѣждѣ тѣя
реформи, когато званично са припозна-
ли недостатѣността на досегашнѣтъ си-
стенъ въ държавното управление и ко-
гато всякой мислеше че има право и,
дѣлѣтъ е да искаже мѣстѣто си за
това, окураженъ отъ благонамѣреннѣ-
тъ чувства на Н. В. Султана, увѣ-
рѣтъ като бѣше че то че са земе-
ли отъ малко малко во вниманіе. И оба-
че, послѣдната дума не бѣше казана,
когато ненадѣлно почти и ведно съ
истичанѣто на минѣлѣтъ Ноемврий
всички тѣя въображенія, размишленія
прѣпорѣчванія като сѣнка изчези-
хъ и прѣмѣнихъ въ областѣтъ на прѣ-
мѣлѣлото прѣдъ изразенѣтъ волѣ на
вѣрховнитѣ Господарѣ въ държавѣтъ.

На 30 Ноемврий многоожданинѣтъ
тойзи хатѣ, Высшайшиѣ Импера-
торскитѣ Ферманъ са поени. Нѣй го
прочетохъ вече и веднѣжъ и дваждъ.
макаръ лишени отъ единѣтъ офици-
алъ български преводъ, нѣй прѣбър-

НАПРЪДЪКЪ

ВѢСТНИКЪ ЗА НАРОДНИ, ПОЛИТИЧЕСКИ И КНИЖЕВНИ НОВИНЫ

Спомоществованіята почнуватъ отъ началото на всякой мѣсець.

захмы да го съобщимъ и на читате-
литѣ си еще въ прѣмѣнѣмъ си брой
като са водихъ по официалнѣтъ, ако
и на други язици, съобщенія. Проче-
ли сѣ го проче и нашитѣ читатели и
научили сѣ подробно распоряжаніята.
и мѣрѣтъ, въ които правителството
на Султана е намѣрило за добръ да
облѣче изискванѣтъ отъ обстоятелства
реформы.

И искате ли да са увѣрите по до-
бръ, че плодъ на човѣколюбивѣтъ
стремленія на Н. Величество е настоя-
щитѣ реформаторскѣ цѣль прогла-
сенъ ферманъ? Прочетете го отъ еди-
ния край до другия, и виѣ ще види-
те, че общитѣ му чѣрти имѣтъ единъ
и сѣмѣтъ посокъ: тѣ мѣрѣтъ да
прѣмѣнятъ опѣзи громаднѣ злоупотре-
бленія и насилствія, които са бѣхъ
внѣздили въ правителственнѣтъ редо-
ве и които като не можѣхъ вече да
са търпѣтъ прѣлизвикахъ избухва-
нѣго на жалбитѣ и потрясеніето на
жителиѣ.

Но нека съкратимъ предписаніята
на Фермана, за да виѣтъ читателитѣ
на по ясно каква е неговата смѣц-
ность.

* * *

Ферманѣтъ най-напрѣдъ расправя че,
за по-правилнѣтъ вървежъ на работѣ-
тъ, исполнителнѣтъ власти трѣбва да
бѣждѣтъ отдалѣни отъ сѣдебнитѣ. Той
подвържда съставянѣто на апелати-
вни и кассационно сѣдѣлища, както и
отдалѣнѣто на трибуналитѣ въ мини-
стерството на търговіиѣтъ.

Непрѣмѣняемостѣта на прѣдѣла-
литѣ на Апелативнитѣ сѣдѣлища са
погрѣшка отъ Фермана. Сѣтъвѣ една
голѣма частъ отъ тойзи документъ и
расправя на дълго за подробности
на прѣустройанѣто на Министер-
ството и сѣдѣлищата на правосѣдіето.

За данѣтитѣ ферманѣтъ обѣжава че
отъ сега натѣтъкъ ще са събиратъ по
единѣ начинѣ, който не ще поврежда
интереситѣ на населеніето.

Тапѣтъ за недвижимитѣ имоты отъ
сега натѣтъкъ ще са даватъ исключи-
телно отъ главното управление на Ар-
хивѣтъ.

Забѣйтѣтъ тѣло, — тази органи-
ческа рана на населеніето, — ще са
прѣобрази по единѣтъ твърдъ серіозенъ
начинъ. Ангари и меджи за нѣкакви
общественнѣ построения ще са зема-
тъ за надрѣвъ подъ особито вниманіе.

Подирѣ това, ферманѣтъ расправя,
че министерството на търговіиѣтъ ще
са прѣустрои споредъ мѣстѣта на
вѣщи хора, които щѣли да са призо-
вѣтъ за да земаѣтъ въ рѣцѣ управле-
ніето на това министерство.

Патріарситѣ и другитѣ духовни на-
чальници на не-мюсюлманскитѣ народ-
ности не ще сръщатъ никакви спѣн-
ки въ извършванѣто на онѣзи частѣ
отъ властѣтъ, които влѣзва въ тѣхнѣя
крѣжъ. Свободата на богослуженіето,
която е всякога съществувала въ Тур-
ско, за надрѣвъ са разширява и да-
ва са воля за въздиганѣто на черковы
и на училища.

По на долу ферманѣтъ казва че
всичкиѣ гражданскѣ служби сѣ отво-
рени за народноститѣ отъ всички
разрѣды, това което значи, че и хри-
стианѣтъ за надрѣвъ имѣтъ пѣлно пра-
во да искатъ и да влѣзватъ во вся-
какви правителственнѣ службѣ. Данѣ-
титѣ Беделъ по сѣмъ сега ще са зе-
ма само отъ онѣзи, които сѣ на въз-
рѣстъ повече отъ двѣдесѣтъ и по-малко
отъ четиридесѣтъ години. Мюсюлманѣтъ
за откупъ на воиншкото си служеніе
ще плащѣтъ за надрѣвъ половинѣтъ
отъ това което сѣ плащали до сега

сръвъ 50 турски лиры, по сѣщото
право на равенство съ христіанитѣ.

Казува са, при това, че звѣщанія-
та на не-мюсюлманитѣ ще са почитатъ
най-строга, и властѣта нѣма право да
са мѣси освѣтъ тогѣтъ, когато сѣгле-
да нѣкое злоупотребеніе отъ страна
на настѣпницѣтъ. А тамъ дѣто до
сега не са е давало мѣста за владѣ-
ніе на христіанитѣ, отъ сега натѣтъкъ
ще имъ са дана.

Най-сѣтитѣ, Ферманѣтъ прилага че
ще стапѣтъ особитѣ уставы и правил-
ници за главнитѣ вѣлаетскѣ управ-
тели и подуправители.

* * *

Ясно е отъ всичко казанѣ до тукъ,
че Ферманѣтъ подвърждава нѣкои из-
вѣстни вече дадени правдини; прѣ-
мѣхва по начало всички злоупотребе-
нія, които досегашнѣтъ реформы са
причинили и са труди за надрѣвъ да
не ставѣтъ вече тѣзи злоупотребенія

Онова, което е отъ най голѣмитѣ
ни надѣжди, то сѣ уставитѣ на гла-
внитѣ областни управители или подуп-
равители. Въ тѣхъ нѣй ожидамы да
видимъ такъвѣтъ распоряжанія, които
бы поправили практическѣ хубавѣтъ
стремленія къмъ равенство и свободѣ,
които са сѣгледѣтъ въ Фермана. Въ
тѣзи административни уставы, нѣй
быхмы желали да видимъ Българина
на еднакви и положително еднакви
степенѣ съ неговия сѣятель Турчи-
на; въ тѣхъ нѣй трѣбва да намѣримъ
българскитѣ езикъ наравно достоинство
и облѣченъ въ еднакви официалностъ
както е турскитѣ; въ тѣзи уставы
най-сѣтитѣ нѣй очакваме да намѣримъ
особитѣ предписанія за забѣтѣта, за
по долнитѣ чиновници, които споредъ
Фермана ще са избиратъ безразлично
отъ мюсюлмани и отъ христіани.

Но, нѣй смѣ виждамы и други
пѣтъ реформы; и тѣзи реформы си о-
стѣнахъ «черно слово на бѣло кни-
же» — казватъ нѣкои маловѣри, —
та струва ни са че и този пѣтъ...

Не, отговарямы нѣй, и чини ни са
че имамъ право, защото, други врѣ-
мена, други мѣрки. Днесъ обстоятел-
ствата, необходимостѣта, па и самата
императорска воля е по силна отъ вся-
кой другъ пѣтъ, и всичко около насъ
натиска за това, и натискѣтъ че по-
зволява да са постижава както другъ
пѣтъ. Падшахѣтъ и неговото вече о-
пытнѣ правителство не сѣ да не зна-
ятъ, че неспѣлненіето на тѣзи ре-
формы ще докара, може-бы, по голѣми,
по злочесты и по-прѣмѣжливѣ сѣт-
нины.

Толкозъ повече нѣй са ласкаемъ
и обичамъ да вѣрваме че, новитѣ прѣ-
образованія не ще останѣтъ мъртва
буква, защото на высокия постъ на
садрѣжѣството сѣди днесъ Н. В. Ма-
хмудъ Недимъ паша. Неговитѣ особи-
ти грижи за благоденствіето на по-
дданицитѣ, неговата енергическа во-
ля и неговата разумность ни каратъ
да ожидамы полѣръ слога — дѣла.
И нѣй са надѣмъ.

Реформитѣ.

I

Новитѣ императорскитѣ Ферманѣ въ
цѣлостѣтъ си, както сѣ забѣлжихъ
вече нашитѣ читатели, е едно по мал-
ко изданіе на Хатти-Шерифѣтъ и на
Хатти-Хумаюнѣтъ. Реформитѣ които
той ни обѣщавѣ сѣ били вече обѣща-
ны по тържественно и по общирно въ
прѣдшествующитѣ два акта, въ срав-
неніе съ които той е нѣщо по скром-
но и по ограничено, та за това не е
актъ назначенъ да произведе силно
впечатлѣніе и да распади вѣсхощеніе

въ душѣтъ на христіанскитѣ поддан-
цы въ Имперіи. При всичко това,
Ферманѣтъ, самъ по себе си, съдържа
доста хубавы начала, и даже и прѣ-
всходны распоряженія относително до
сѣдебнитѣ частѣ, за които са и най
много занимава. Това му достоинство
бы было достатѣчно да произведе едно
благопріятно впечатлѣніе. Защо обаче
не произведе такова впечатлѣніе? За-
щото хората не вѣрватъ че тѣя обѣ-
щанія ще са турѣтъ искрено въ дѣй-
ствіе. Тази е единственната причина.
Ако да са вѣрвали че обѣщаното и
казаното е съвршено, тойзи Ферманъ
бы удовлетворилъ до единъ степенъ и
утѣшилъ бы духовѣтъ, и нѣй не щѣхъ
мы да гледамы сега печалитѣ зрѣли-
ще на едно сѣрбно равнодушіе прѣдъ
обнародуванѣто на единѣтъ такъвъ вы-
сокъ документъ отъ страна на Само-
държавный и благонамѣренъ нашъ Го-
сподаръ Н. И. В. Султанѣтъ.

Кой е кривъ на това? Можемъ ли
да обвиняваме общото мѣніе гдѣто са
показва недовѣрчиво?

Многогодишнѣтъ горчивъ опытъ на
прѣмѣнѣлото естествено и логически
кара всякого да са сумѣва въ бѣду-
щето. Когато сте останѣли много пѣтъ
излѣтанъ въ единъ надѣждѣ, можете ли,
ако сте човѣкъ съ положителенъ умъ,
да не бѣдете вече въ сумѣніе до
като не видѣте надѣждѣтъ си осъ-
ществѣнъ? Възраженіята, при това,
на онѣзи които са сумѣватъ, сѣ сил-
ны и необоримы, възраженія, които и
нѣй до единъ степенъ обнародувахмы
въ прѣдпослѣднѣтъ брой на листѣтъ си.
Освѣтъ ако не иска човѣкъ да са
служи съ разумѣтъ, и да иска да взе-
ма желаніята си за истинѣ, другога-
че не може да не бѣде недовѣрчивъ. Въ
днешнѣтъ положителенъ вѣкъ хората
искатъ да виждѣтъ дѣла, не думы, и
нѣй смѣ принудени да исповѣдамы,
че само дѣлата на Правителството мо-
гѣтъ да распрѣснѣтъ сумѣніята и
недовѣрчивостѣтъ, само дѣлата можѣтъ
да породѣтъ довѣріето и надѣждѣтъ
за по добро бѣдуще.

Най-напрѣдъ народѣтъ е убѣденъ че
възникшѣта по областитѣ администра-
ція нѣма добрътъ полѣкъ да тури въ
дѣйствиѣ какво и да е прѣобразование.
което бы имало за цѣль да ограничи про-
изволѣтъ, да въдвори почитаніето на за-
конѣтъ и да заведе къмъ равенството на
христіанитѣ и мюсюлманитѣ прѣвъ за-
конѣтъ. Възникшѣта администрація заед-
но съ всякий османскій элементъ иска
да е привилегирована, да е самопро-
изволна и да живѣе отъ потѣтъ на хри-
стианитѣ, като племе завоевателно и
господствующе. Сумѣніето му не е
прочее въ това що казахмы, сумѣніето
му е да ли В. Порта са е искрено
обѣщала, че трѣбва да дѣйствува по
волѣтъ изразенъ въ Ферманѣтъ на
Н. В. великодушный нашъ Господаръ,
да ли ще вземе величкитѣ потребны
мѣрки да принуда възникшѣтъ адми-
нистраціи да са съобразива съ изда-
ванитѣ отъ Цариградъ заповѣди. Защо-
то нѣма сумѣніе, че В. Порта е въ
сѣстоаніе, когато иска, да направи да
са исполняватъ заповѣдитѣ и твърдѣ
точно и твърдѣ строго. Върѣотно е оба-
че, че ако Н. В. Махмудъ Недимъ
паша остане на постѣтъ си доста врѣ-
ме, писмото на Царѣтъ ще може да ста-
не дѣло, мисльта му, фактъ, и общи-
нитѣ тойзи пѣтъ реформы не ще ос-
танѣтъ мъртва буква.

Както и да е, нѣй Българѣтъ не
трѣбва никога да изгубямы изъ видѣ
това, че както единъ народъ опоевъ
отъ славѣтъ на своитѣ праотцы, единъ
народъ гордѣ, завоевателъ и фанатикъ,
какъвто е Османскитѣ народъ, не мо-

Подписката на спомоществованіята стала:
Въ Цариградъ при Н. В. Пайденова
Редактора и притежателя — Агонианъ-Ханъ
№ 14.

Статіи и дописки за общеполезны и на-
родны работы са вѣнчѣватъ съ благодарѣ-
ніе, по нѣякой случай трѣбна да сѣ сна-
бдени съ потребнитѣ подписы.

За частны извѣстия са плаща по 2 гроша
на редѣ.

Испрашанитѣ за обнародуванѣ статіи и
дописки на задъ са не вращатъ.

же никога, безъ голѣмъ необходимостъ,
да съблече самъ себе си доброволно
отъ привилегіитѣ си и прѣмѣнѣства-
та си на Лѣа и да слѣзѣ охотно на
равнѣ степенѣ съ *рама*, койкто той
са е научилъ отъ пѣтъ вѣка на самъ
да възста и да прѣзира; тѣй и единъ
народъ, койкто е былъ въ толкозъ дъл-
го врѣме подчинѣтъ и униженъ, не
може да постигне своето равенство
прѣдъ закона и во всичко съ господ-
ствующиѣтъ, безъ голѣмы усилія и на-
пряженія въ умственното си и нрав-
ственно прѣраждане, безъ мѣжеско
постоянство въ пѣтътъ на законность-
тъ, безъ единъ революціи въ идентѣ
си, безъ гражданско възпитаніе и дис-
циплина, и безъ усвоеніето на нѣкои
гражданскѣ добродѣтели необходими,
было за придобиванѣто на равенство-
то, было за съхраненіето му. Тѣй като
погледнѣмъ на работѣтъ, нѣй ще ви-
димъ, че не трѣбва да са надѣваме че
всичко ще ни дойде на готово, че смѣ
еще много недостатѣчни въ туй отно-
шеніе, и че трѣбва да залѣгнемъ да при-
готовляваме народѣтъ си за това ра-
венство и да улеснимъ съ усиліята си
великодушнитѣ и човѣколюбивы на-
мѣренія на Н. В. Султанѣтъ, койкто,
ако и началникъ и по вържъ и по
крѣвъ на господствующето племе, про-
гласява, споредъ правдѣтъ и човѣщи-
нитѣ, равенството на всѣкитѣ си под-
даници, безъ разликѣ на народность
и на вържъ, прѣдъ законѣтъ и прѣдъ
Прѣстолѣтъ му.

Прѣдвѣждамы тутакси възраженіе-
то: *кой ни е докаралъ въ туй сѣсто-
аніе?* и не осѣждамы горький си на-
родъ за пѣща, въ които не му е бы-
ло възможно да са поправи. Народѣтъ
ни е толкова злочестенъ, щото наи-
стинѣ е грѣхѣта да го натоварямы
съ грѣшкы които не е направилъ. Не-
оспоримо е, при всячко това, че той
има много голѣмы пороцы, като на-
родъ, отъ които не е залѣгалъ доста-
тъчно и колкото е можѣлъ да са по-
прави, а съ които пороцы не може
да отива надрѣвъ.

Отъ 25 години на самъ т. е. отъ
какъ са е провъзгласила въ държавѣ-
тъ свободата на училищата и свобо-
дата на съвѣстѣтъ, освѣтъ дѣто смѣ
направили нѣкакви усилія въ първо-
началното ученіе и смѣ постигнали
не напълно черковното си освобожде-
ніе отъ убійственното за народность-
тъ ни феерско духовенство, друго
нищо не смѣ направили. Свършнѣмы не
свършнѣмы черковното си освобожде-
ніе, и, крайно изнурени отъ подви-
гѣтъ си, крѣтосахмы рѣцѣ да чака-
мы отъ владѣщитѣ да ни парѣждѣтъ,
да ни поправятъ, да ни защищаватъ
прѣдъ мѣстнитѣ власти и да ни на-
правятъ щастливы и благополучны.

Помыслили ли смѣ дѣ са намѣрѣмы
въ гражданско отношеніе, погрижили
ли смѣ да са въсползувамы отъ
сѣществующитѣ гражданскѣ законы?
Ако поразгледѣмы отъ тѣзи странѣ
поведеніето си, отъ прѣвъ погледъ ще
са убѣдимъ, че смѣ могли въ много
работы да направимъ повече отъ ко-
лото не смѣ направили до сега. Нѣй
викамы прѣвъ вѣстничѣтъ противъ вла-
дѣщитѣ си, когато мислимъ че въ нѣ-
що не сѣмъ си исполнили длѣжностѣтъ,
но викамы ли и противъ Христіанитѣ
азай въ царскитѣ меджлѣси, избрани
и тѣ отъ народѣтъ и подвърдени отъ
властѣтъ, за да защищаватъ съ мѣ-
жество правдѣтъ и законностьтъ, ко-
гато не исполняватъ длѣжностѣтъ си?
Отдавамы ли приличното уваженіе на
онѣи, които имѣтъ куражѣтъ да го-
ворятъ споредъ съвѣстѣтъ си, насѣр-
чавамы ли ги съ подобающитѣ прѣзъ

печатать похвалу? Оставим ли са от дряхлы страсти на зависть и привакувама ли да уважавана, да почитана и да слушама достойны ех хора, както да ги гонимъ, да ги хулимъ и да обидимъ? Или ли куражът да пренебрегваме достоинството, добродетелта на своите си и да се излагаме за прегледъ? Или ли да пераваме и да изобличаваме о-ни които не правятъ друго освенъ да клатятъ шикъ и да бждатъ съ-частници на злоупотребителный упр-витель? Когато дойде време да се избиратъ азан въ меджлисъ, съби-рамы ли са всички първенци гражда-не, за да посочимъ ония които сн най-способни, да накарамы общинитъ нхъ да представя за кандидати, а селянитъ да събитувамы нхъ да из-бержъ. А когато оцънявамы важно-сти на тия правдини по малко и отъ Еврейтъ, то защо да са оплак-вамы че мвстната властъ ги злоупотре-бява? Не видяхмы ли подлы и разва-лены чорбаджи да тласкатъ владыка-та си да ходи и говори затъхъ прѣдъ мѣстнитъ власти противъ нѣкои не-праведны работы, и послѣ да го изо-оставятъ да падне въ ямъ, а тѣ да са събятъ че го излѣгли? Не ви-дяхмы ли събѣты съставены отъ първенцитъ на мѣстото, да съраз-мышлявамы и рѣшаватъ въ засѣда-нието си всички едногласно, а съ тайнитъ мисль че като излѣзе на възвъскакой да работи за развалятъ на рѣшеніето? Не глѣдамы ли на вся-къдъ почти въ българскитъ общины еднѣ неискренности помежду членове-тъ имъ, еднѣ взаимны увражъ, едно-гоненіе единъ противъ другый и без-свѣстно опропащаване на общото добро за дребни пѣкыкъ си частны каприцитъ? Не глѣдамы ли на всякъ-дъ отектвие на патриотизмъ и на взаимны обязанности като христіане, като братя и като членове на единъ и същый народъ? Забвѣжъте че на-шнитъ Българе дѣйствуватъ съгласно само тогава, когато са касе да съ-сипятъ нѣкого отъ своитъ, отъ завистъ за нѣкое негово прѣимушество. На-шнитъ общины въ туй отношеніе са въобще по доли и отъ гръцкитъ, и отъ арменскитъ, и отъ турскитъ и отъ еврейскитъ, за да не кажемъ и отъ черкескитъ и отъ циганскитъ. По-звѣдамы на турскитъ народностъ и на турскитъ общины; какво уваженіе е-днѣ къмъ другый, какво братолюбіе, какво подпомаганіе, каква покорностъ отъ по-долнитъ къмъ по-горнитъ, как-ва свѣдѣностъ за своето трѣба да е тай-но и какво самоотверженіе къмъ гласъ-тъ на началството нѣмъ! Сравнѣте тѣя общины съ кавгитъ, съ умразитъ, съ раздоритъ, съ гоненіята, съ хулитъ и съ клеветитъ, съ инатъ и съ непо-корностъ и взаимното прѣзрѣніе съ които сн прѣиспѣлиены нашитъ! Так-визъ ли трѣбваше да смя, ако дѣй-

ствително не смя по прости и по-главни отъ другитъ горереченны на-родности? Съ таквизъ голѣмы пороци какъ ще можемъ нѣй да отидемъ гра-жданскы напѣвѣ?

Трѣбва прочее да придобиемъ гра-жданскы добродѣтели и наукъ, трѣбва да залѣгамъ за гражданското си въз-питаніе, ако искамы да не лѣжимъ вѣчно подъ гивѣтъ на материалнѣтъ силъ и подъ ударитъ на гърбачтъ. Трѣбва българскитъ печатъ, безъ да прѣстана отъ да подканя народътъ да иска освобо-жденіето на смѣсенитъ епархїи и конеч-ното устройство на Екзархїитъ, което е живицѣ въпросъ за народностъ нѣ, трѣбва, казвамы, българскитъ Пе-чатъ да почне да са занимава по се-рїозно и съ гражданското прѣбраждане на народътъ, а той съ повече охотъ да купува и чете вѣстницитъ.

Българскы мислителъ, оратори и пи-сатели! вашето вниманіе искамы нѣй да обрѣмъ върху тѣя прѣдмѣтъ, насъ искамы да подканимъ да работите за свѣтъяването, за поправленіето, за възпитаніето на народътъ ви за граж-данскы животъ. Дайте му да разбе-ре че трѣбва да прави усилия за да може да са ползува отъ прѣобразова-ніята, които Нег. И. Велѣчество про-гласява за всичкитъ си подданицы. Дайте му да разбере, че чиновникътъ не е законъ, че той е простъ служ-башинъ, подчиненъ на законъ, и за прѣбжѣленіето си той полѣжи даже и на по голѣмо наказаніе, че непра-вдата, нанесена на кой и да е граж-данинъ, трѣбва да са глѣда отъ вся-кого като да е нему лично нанесена, като обиди нанесена на цѣлото обще-ство, което не трѣбва да са остава безъ наказаніе, безъ законно удовле-твореніе, и тѣй косвенно ще помо-щете вый за поправленіето на злото.

Като показамъ така, че и нѣй трѣбва да работимъ, за да могатъ о-бщдаванитъ реформы да станатъ дѣло, нѣй са повращамъ на прѣдмѣтъ си, и, като прѣдполагамъ че новыи фер-манъ зъ реформитъ ще да са тури въ дѣйствието, ще го разглѣдамы членъ по членъ и ще си направимъ искрено и свободно близкитъ върху всякъ точ-кѣ, понеже тѣя общанія ще са при-ложжъ чрезъ особенны *талиматы*.

Прѣди да възвѣмъ въ разглѣдане-то на ферманътъ, нѣй ще забвѣжимъ че всичко че зависъ отъ *талиматы*, чрезъ които ще са прилага тѣя. Тѣй е било и за хатти-шерифътъ и за хатти-хумаюнътъ: *талиматы* показ-важъ какво има да са приложи на дѣ-ло, а *талиматы* си даватъ плодътъ, ако чиновникитъ ги исполняватъ и а-ко подданицитъ настояватъ за испол-неніето нѣмъ.

Размышления за Суезъ.

По поводъ на купенитъ отъ Ан-глийскы акци отъ Суезскы Каналъ е-динъ дописникъ на «Ретобликъ Фран-

сезъ» обнародува въ тойзи вѣстникъ единъ дълъгъ членъ, отъ който мис-титъ вѣстникъ заематъ слѣдующѣ-тъ уломки, като що обематъ размы-шленїи и разсужденїя достойны за вниманїе.

Прѣдъ видъ на съблѣванитъ ните-рессы и на съгласїята които ставатъ колкото за Истокъ, купуваніето на притежаніето на Суезскы Каналъ отъ Англія е най-важното събѣтие отъ френско-германскитъ войнъ на самъ. Казувамъ притежаніе, защото е оче-видно че, ако лондонскыи Кабинетъ е намѣрилъ за добро да плати частъжъ въ туй притежаніе на Хидивътъ за 100 милиона, не ще са подвоули прѣдъ-нотрѣбното количество за испуване-то и на другитъ части, даже и ако потрѣбятъ за това 350 милиона, коли-чество, което е равносильно съ из-вѣстнитъ дълъгъ на Египетъ.

Като оставимъ на странѣ економи-ческитъ частъ на прѣдпрїятіето, азъ ще са занимамъ само съ неговото по-литическо значеніе, значително, повта-римъ, и въ настояще и въ бѣдуще време; значително за Францїя и Рос-сїя; за Австрїя и Турцїя, на и за самжъ Германїя. Колкото за послѣд-нитъ, прилагамъ че, ако има человекъ който да потърка рѣцѣтъ си при из-вѣстїето за рѣшеніето на английскыи Кабинетъ, товъ человекъ е Князь Би-смаркъ. — Нека са истѣкуванъ.

За всякой политикъ, който знае да различава истинското състояніе изъ средъ стереотипическитъ фразеологїи на Кабинетитъ, съгласїето между три-тъ сѣверны силы; което по послѣ при-гърижжъ много или малко искрено Англія, Францїя и Италиа, и толкова често повтोरены въ Петербургъ, Берлинъ и Вѣнъ утвърдяванїя за неиз-мѣнжжъ твърдостъ на туй съгласїе, съкращаватъ са въ слѣдующето.

На вторыи день слѣдъ Седанъ Рос-сїя са напѣри невадѣно прѣдъ единъ страшенъ събѣдъ, който станъ и по-дързновенъ отъ важностъжъ на неспѣ-данитъ си побѣды. И тѣй тя побрза да си осигури поразителства за миръ и прїятелство. Отъ тука първото спо-разумїе между императора Алек-сандра и новыи германскыи импера-торъ. Но двѣ великы силы, каквито сж Россїя и Германїя, не можжъ да напуститъ свободното свое дѣйстви-ване, когато трети една велика сила, Австрїя, която можеме да са обемъ единъ день за или противъ единъ или другъ, оставаше вънъ отъ тѣ-хитъ съюзъ. Отъ тука усърдитъ и искрени старанїя въ Берлинъ и Петербургъ за да земе участіе и Ав-стрїя въ тойзи съюзъ. Но единъ та-къвъ резултатъ можеме да са сполу-чи само съ условїето, че Австрїя ще получи положителны сигуранци отъ единъ странъ отъ Петербургъ за сла-венскитъ си области, а отъ другъ отъ Берлинъ за германскитъ си области. Тойзи резултатъ са сполучи, сигуран-

цинтъ са дадохъ, и за прѣвъ пѣтъ отъ-многъ време видѣхмы тронца силни Монарси да са кляжъ че ще съеди-нитъ всичкитъ си старанїя за отблѣ-сванїето на всичко което може да ги раздѣли, и да са съединяважъ за опа-занїето на мирътъ у тѣхъ и около-тѣхъ. Голѣмы бѣхъ тѣя старанїя, и най-вече отъ двѣтъ страны, за тойзи тронъ съюзъ, защото, колкото силна и да е волята на тронцата владѣтели и разумността на тѣхитъ дипломаты, не могатъ при всячко това негъ да огранижъ събѣтіята, негъ да въ-прѣтъ силжъ на работитъ и да за-труднитъ произвожденїето имъ. Спо-разумїето станъ малко-по-малко по-тѣсно тамъ, дѣто са разви по голѣма искренностъ за опазванїето му, т. е. между Россїя и Австрїя. Импера-торъ Александръ като имаше прѣдъ видъ интересъ на своитъ обширны Имперїи, въ който са намѣрватъ еще въ младенческо състояніе великы-тъ нейны економическы и обществен-ны прѣобразованїя, направи опазванїе-то на мирътъ задължителжъ и прогла-сенъ программъ въ царството си. Ми-рътъ о тоже потребенъ за Австрїя, която освѣнъ вѣтрѣшнитъ свои дина-стическы затрудненїя, непрестанно са-плаши отъ поглѣщающитъ стремленїя на германското единство. А додѣто международныи мѣнотїи, както при-поизнаванїето на прѣвѣството на а-решала Сerrano, Турско Черногорска-та расправа, работата на консултъ въ Българъ и другы показвахъ у кой-отъ тритъ великы Кабинеты владѣше дѣйствително миролюбивыи духъ, крѣ-жъ на споразумѣніето са различнорач-ване чрезъ самопроизволното присъе-диненїе на Англія, Италиа и Францїя на умѣренитъ енергїи на императо-ра Александра. Явно е че туй не бла-годареніе единъ духъ упоритъ, какъ-квито е духътъ на Князь Бисмарка, на когото дълго за съединенїе, како-самъ той прѣди малко исповѣдуваше, не бѣ са свѣршило еще спорѣдъ не-говото желанїе. Но понеже личитъ чувства на императора Вилхелма и настанжжъ съгласїе не му дозволя-ватъ да ги отблѣсне явно, сърдечно-желаетъ по пуждъ, ако не иригува-тайно, да въспре што съединенїето на силътъ за твърдъ тѣсното между Петербургъ и Вѣнъ прїятелство да не стане съюзъ на расположенїя, ко-итъ бы повредили свободното негово дѣйствуване. Отъ тука тайнитъ не-говы прѣдпочитанїя клоняжъ отъ еднѣ-странъ къмъ раздѣленїето на Россїя съ Англія, а отъ другъ, на Австрїя съ Россїя. Постояннитъ старанїя на двѣтъ послѣдныи силы, отъ какъ из-бухжъ славенското възстанїе, за усми-ренїето и ограниченїето му и за да не произлѣзе отъ него общо съблѣс-кване въ Истокъ, показватъ достатъчно че тѣ не сж го подбудили. Но и да са прѣдположи че избухванїето на въз-станїето не е било подбудено отъ възъ,

остава да знаемъ отъ дѣ му оржїята, парятъ, и глѣннѣтъ. О-топовѣтъ, чрезъ които сполу-бори до сега. А ако въ еднѣ-случай може да са припишъ укоръ, пужда е да са попыта, могъ да са ползува отъ едно-заплатанѣ. Явно е че нѣко-то въпросъ не можеме да док-ленїето между Россїя и Ав-толкозъ прїятелскы расположенїя. еще помежду си, колкото въз-противъ Турцїя на славенскыи населенїя. Вълѣдствїе на не-сродство на русскитъ народъ. Станнїцитъ, петербургскитъ негъ не можеше, даже и ако-не това, да остане далечъ просѣтъ. Отъ другъ странъ можеше да понесе това дѣто да стане славенска сила на. При всичко това Князь Бисмаркъ туй увѣщаваше прѣди нѣко-Габсбургскыи имперїи, коитъ по пуждъ бы изгубила въ за-манскитъ свои области.

Чувството на тѣзи двойногъ о-пастъ тѣкува постоянството. 5-Россїя и Австрїя работихъ за-творенїе на възстаннїцитъ чре-свеннитъ практическыи и пра-сжъ, т. е. чрезъ установенїе реформитъ които оглавя о-и ма-Портата съ съблѣствїето на нѣ-шнитъ Парижскыи трактатъ съ-дѣлїи.

По когато отъ еднѣ странъ ни, са общава да исполни задѣжъ-си, а възстаннїцитъ отъ другъ-дѣто, да са готови да сложжъ оръжїята-гато всяка опасностъ за распрѣ-при Австрїя и Россїя са вижда-махнала, Англія възлага рѣ-кон-гипетъ, защото купуванїето на-скыи Каналъ отъ еднѣ силъ, тѣ-е Англія, която държи добръ-его държи, и за който Кан-валъ, пѣтъ на Индія, е сжщото въ-пѣтъ Египетъ, а съ тѣзи пѣ-гр-Англія отвара и двѣтъ порты по-точнїя въпросъ, които Россїя-отъ-стрія са труджтъ отъ много жѣ-самъ да държжъ затворены. А-докача цѣлостъжъ на отоманскыи ко-перїи същїята онзи сила, въз-сега и бѣше най-жарката покрѣ-Таквазито постѣпка на Англія-добрѣтъ отношенїя между Рос-па-Австрїя ако не невѣзможны, бѣ-проблематическы, а спорѣдъ не-тѣзи двѣ силы като отдава на-марка всичкитъ свободжъ за дѣ-ване, позволява му да слѣдува-жи си противъ Францїя и Голландїя-еднѣ рѣчъ да доплѣни германскыи-дипнетъ отъ Сѣверного море-Адриатическото.

Ако е прочее истина че прѣмѣ-ванїето въ политикъжъ и прѣмъ-нїе, купуванїето на Суезскы Каналъ т. е. владѣніето на Египетъ отъ-нѣмъ е едно важно събѣтіе, то-же да прѣдизвика днѣсъ нѣмъ-роизны заплатанїя.

ПОДЛИСТНИКЪ

ДАМЯНЪ ОБЪСНІКА.

(Рассказъ на една бабичка).

отъ

С. С. Бобчева.

II.

Ако бащитъ не са погиржжъ отъ време за доброто отхранїане на своитъ чедъ, то всѣчко е на пусто. Не знаемъ ли баремъ отъ самитъ мзидочки? Земешъ на нѣкоя мла-да фиданка и надрѣщитъ каквито цѣштъ драскотини. Подаръ десетъ и петайсетъ го-дини отидешъ и глѣдашъ на пораслото дърво останалъ най-добръ смѣщитъ драскотини. Та-ка е и съ дѣлата. На каквото го обрѣнешъ отъ малко то отива на татъкъ. Но вий ше ми покажете много таквизъ примѣри, които говоритъ противно; вий ше ми посочите може би нѣкои добри родители, които сн из-хранили нехрани-майковци или пѣкъ наопаки. А азъ мислѣмъ че и на тѣзи явлєния, можешъ да напѣришъ причината пакъ въ самата от-храна. Нашия ласкажъ приказваше единъ-дѣтъ че всѣкитъ човѣкъ са раждалъ добри-като ангелчета и че ангела ставалъ дяволъ по-между хората, въ които възлѣзе. Азъ п-ламятъ пѣла нѣра въ тѣзи думи. Но какъ п-да е, а трѣба да ви обадѣмъ че Дамьяна го развали неразумната му майка, лошава та му дружина и бащината му слабостъ.

Съ потугаването на неговитъ безчинства, попадѣла насърдѣваше младши нехрани-майко да прави по-голѣми злѣни. — «Бабо по-падно, твой Дамьянъ прѣснѣмъ главата на на-шаво момиче, и казватъ.» — «Азъ ше му

ударѣмъ педесетъ прѣчки но вий не дѣйте обидѣла на баща му защото не-го добре! отговаря ти. А Дамьяну вѣло по-мѣна за тона, що и са обадѣли хората. «Дѣдо попе, твой юнакъ ходилъ съ селскитъ крапове въ копанїята и освѣнъ дѣто не-кради и испекли дѣ да я си кукурѣжъ, ами играли хора въ нивата и я направилъ на пѣтъ.» казува на дѣдо попе. — «Ше му до-дѣ до какъ.» отговори дѣдо попе. А вѣ-черъта той вѣка при себе Дамьяна. «Бре ти какво си правилъ днѣсъ въ копанїята,» пи-та го. — «Азъ цѣлъ день не съмъ лѣпсѣтъ отъ школата,» отговори Дамьянъ. — «Истина е, казва попадѣта. — Ако ти слушашъ хор-скитъ думи, то до сега да сн уморилъ си-на си. Завѣждашъ нѣ, попе; нашия синъ е-части маргаритъ и той ше нѣ бѣде отъ нѣна на старостъ.» — И въздѣшваше дѣдо попе, и мига съ очи, и не може да отиде по на-дѣлѣтъ.

А Дамьянъ испѣщаше вече повече и повече зананта на нехрани-майковцитъ. И въ селото го вече наричахъ «попскыи край.» Но по-дѣръ неговата похваляна работа на Марїяскыи сборъ «попскыи край» граблѣ новото проз-вище «дѣвоцкии уруга» и майка му бѣше принудена да са замисли за бѣднїята на свои синъ.

Ехъ! жени, жени! право е казано че ко-ситъ ви сж дълги, а ума ви е пѣнтъкъ. Ко-гато е вече късно хемъ му мислѣте, хемъ нѣ. Станѣлото е станѣло и то са вече не-повраща. Оправитъ ти колко цѣштъ пораслия букъ — по лесно е да го прѣзупишъ, не-възможно е да го оправишъ.

Късно бѣше вече за Дамьяновото попра-вѣ. Късно бѣше вече и желанїето на попа-дѣта да не прѣобрѣне ума на свои синъ, бѣше желанїе безплодно.

— Научили са каква я извършилъ на Марїяскыи сборъ нашия заровникъ? пита попа.

— Господъ умъ да му дава, отговаря по-падѣта. — Нѣй снн го родили, отгладѣли и отрасли. На неможемъ да му навѣмъ въ гла-вѣ възлѣтъ я? То е тежко да чуваши не-говитъ жалосни; но какво да са прави? И азъ съмъ са зачуудѣла и земамъ.

— Дамьянъ е вече кожа-мѣтъ момчулакъ; момчетата и момчетата сж вѣнѣли кански отъ него. Този заровникъ че нѣ навѣе нѣ-кол бѣла на главата. казва попа.

— Бе попе, и си глѣдай работата. Като лѣсно мзѣдо кръвѣта му при и не мѣрсява. Ше порасте, ше го оженѣтъ и ше му са наведе врата. И за хаджи Нена казватъ че когато бѣлъ мзѣдъ правлѣтъ неспасаванни лѣнжи, но отѣтитъ той станѣлъ хаджи Нено и ходилъ три пѣти на хаджїалѣтъ.

Тѣзи разгонори поутѣшлии нажаленитъ ро-дѣтели и живота на Дамьяна потече ванто си течеше и отъ напѣрѣдъ.

III.

Додѣто отъ една страна попа и поведѣната размышлявахъ за бѣднїята на свои синъ, Дамьянъ растѣше на бой, растѣше на злочѣ-ства, растѣше и на юначество за лѣнжѣ.

Единъ день са чу изъ село, че Дамьяна нѣма. Кѣдъ е ходилъ, какво е правилъ Дамьянъ, азъ не зная; зная само тона че по-одно време на попа сторѣха вѣсти, че не-говия прокопанїякъ е затворенъ въ Търнов-ската хапучехана.

— Боже, Боже! този край засрама цѣло-то село говорихъ Бебревинъ. — Но круша-та не пада по далечъ отъ крушѣта. Каквито майката, такова и чедото. Попадѣта не са грижи за своята кажда, за своитъ момичи

и за своя синъ, а глѣда да удума тогѣзъ и оногѣзъ, да са прислѣти на една и на друга. Нека са черпи сама тѣя.

— А какво е направилъ? питатъ едни.

— Какво е направилъ; отишелъ въ Тър-ново, намѣрилъ са съ нѣкои дошави аркада-ши, безпачиствуважъ, развратствуважъ а най-сѣтитъ го хванѣли отъ конака и го заплѣли.

Наскоро по тона време отъ Търново си-дѣше еднѣ Бебревинитъ, които нѣ расказа-сѣшїята истина. Дамьянъ направилъ въ Тър-ново такова безчестїе, което не може нѣто да са расказажъ, нѣто да са оппсѣва.

— А кѣдъ е сега Дамьянъ, попѣтахи-ни. — «Затворенъ е при катїалѣтъ» нѣ от-говареше. — «А да ли ше го пуснатъ сно-ро?» — Ше го пуснатъ само тогѣзъ, ко-гато баша му отиде въ Търново, когато за-плати една голѣма глоба и когато стане по-рѣчителъ, че сннъ му нѣма вече да прави такова лѣнжа.»

Подѣръ два-три дни попъ Петъръ огна въ Търново, представѣ са прѣдъ мѣтесарѣвѣна и му проси прошка за своя синъ.

— Твоя синъ ти носи голѣми срамъ, ка-залъ мѣтесарѣвѣна. — Ти си дѣлѣжъ да му стѣгнешъ юзѣнтъ макаръ че май-е вече кл-сно, ако некашъ да го не испроводишъ по-скоро на вѣселото. Азъ му прощавамъ и то-за пѣтъ. Но ти си мисли, венѣката огно-ворностъ остава врѣхъ тебе.

Така са отгърва отъ ханѣса Дамьянъ.

А мислите ли че Дамьянъ са поправѣ по-дѣръ тѣзи случка, колто отъ най-напѣрѣдъ го направи да са черпи доводно? Нѣ, никакъ нѣ. Училихъ хора казватъ, че «пѣлѣкъ кожата си мѣнява, но обичай си нѣкога не мѣнява.» Това е истина.

Ако не бѣше истина, то нѣй не щѣхъни да чуемъ подѣръ нѣколко недѣли че лѣнжѣтъ

на Дамьяна земажъ по-голѣми рѣшѣ-щѣ той ходилъ да гони момичѣтъ въ-дѣнжѣтъ, че една вечеръ са съблѣс-чили и му преблѣл рѣкѣтъ, че другъ нѣ-баранѣлъ съ пѣнѣщъ пѣдѣра, и дрѣнѣ-визъ и други таквизъ.

Дамьянъ бѣше юнакъ, за когото нѣ-цѣло село. Каквито шете, а азъ нѣто-тона момѣе забѣлѣваше на сѣрдѣцѣто-желѣла да го направѣмъ да мѣрсява-каково? Майка му и баща му го вѣ-разваляли. «Поразѣ са, ти мой синъ б-мислѣхъ азъ, поразѣ са ти, и по-до-бѣше са прѣмѣлѣтъ когѣто са шѣла-дѣштъ тѣвѣтъ нехрани-майко.

Между тона, попа и попадѣта, да-рѣшилъ, правлѣтъ шо правитъ, да на-сѣта на свои прокопанїякъ, чрезъ-средство, което нѣвъ останѣше.

— Трѣба вече, трѣба да го по-казна попа.

— Да, да, отговори попадѣта, нѣ-го задѣмѣмъ. Но нѣ Беброно кое мо-го земе, като той е распѣкалъ въ-суроно.

— Видишъ ли ти?... распѣкалъ е-и суроно! Сѣга ми казашъ, а ко-ти го поряхъ, ти Но каквито и нѣ-азажъ мислѣмъ че въ Елена ше са на-кое добро момѣе за наши синъ. По-да пораспѣмъ, може би да похлѣ-ни прѣмѣмъ. Вѣснѣкитъ сж и ра-спѣснѣснѣи, и масторѣи на женскыи

Наскоро по тона време въ село са-че попъ Петъръ отишелъ въ Еле-цѣлѣта на неговото отиванѣе бѣла-само да сглѣда мома за Дамьяна.

...пътинен съм съ новина, по то е с
работи отпуснах отъ студъ, а пъкъ в мастило
ми хванъ да хръне на перото. Но:
Стопан ще са връмето,
Освободи ще са перото.
Ако стане нузда, съмю гарантирайте,
сваторе, за истинността въ допскитъ
и; защото съмю готовъ да отговарямъ дѣ
да бле.

[illegible][illegible]

Слѣдъ тѣмъ австрійскій Ерихъ герцогъ благодарилъ на Царя Александра и името на императорытѣ Вилхелма и Франца Иосифа, «копто, приложилъ той, сподѣля

«Много чистыя лица п заведенія испрати-
хъ на Дружеството на Черный Крестъ по-
мощи за бѣжавцыѣ, по тѣхныѣ нужныѣ ра-
стѣтъ тырѣтъ испразитро съ испрашаныѣ
помощи, за туй Дружеството разсудъ за по-
требно да дойде то на помощь на Холмо-

